

พรรณไม้งามรอบอาคารพิพิธภัณฑ์พืชสิรินธร

Bangkok Herbarium (BK)

กลุ่มวิจัยพฤกษศาสตร์และพิพิธภัณฑ์พืช
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

รายสัปดาห์ที่ 1 ประจำเดือนสิงหาคม 2561

รางจืด

- ชื่อวิทยาศาสตร์ *Thunbergia laurifolia* Lindl.
- ชื่อวงศ์ ACANTHACEAE
- ชื่อสามัญ Laurel clock vine, laurel-leaved clockvine, laurel-leaved thunbergia, purple allamanda
- ชื่ออื่น กำลังข้างเผือก , ขอบชะนาง , เครือเขาเขียว , ยาเขียว (ภาคกลาง) , รางเย็น (ยะลา) , ดูเหว่า (ปัตตานี) , ทิดพุด (นครศรีธรรมราช) , น้ำนอง (สระบุรี) , ย่ำแย้ , แอดแอ (เพชรบูรณ์) หรือน้ำแฉ (อีสาน)

ความแตกต่างของลักษณะใบรางจืดและใบสร้อยอินทนิล

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถา ยาวมากกว่า 10 เมตร ใบรูปรี รูปขอบขนาน หรือแกมรูปไข่ ช่วงโคนใบบางครั้งจักตื้นๆ ยาว 4-18 เซนติเมตร ปลายแหลมหรือแหลมยาว โคนกลม ตัด เว้าตื้น หรือคล้ายลูกศร ขอบจักซี่ฟันตื้นๆ ห่างๆ แผ่นใบ เกลี้ยง เส้นโคนใบส่วนมากมีข้างละ 2 เส้น ก้านใบยาวได้ถึง 6 เซนติเมตร ช่อดอกยาวได้ถึง 30 เซนติเมตร แต่ละกระจุกมีประมาณ 4 ดอก ก้านดอกยาว 1-3 เซนติเมตร ใบประดับย่อยหุ้มกลีบเลี้ยง รูปขอบขนาน ยาวได้ถึง 3 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงรูปถ้วยขนาดเล็ก ขอบเกือบเรียบ มีต่อมน้ำต้อย ดอกสีม่วงอมน้ำเงินหรือสีขาว ด้านในสีครีมอมเหลือง หลอดกลีบดอกยาว 3-5 เซนติเมตร กลีบกลมหรือรูปไข่ กว้างยาว 2-4 เซนติเมตร ก้านชูอับเรณูยาว 0.8-1 เซนติเมตร อับเรณูยาวเท่าๆ ก้านชูอับเรณู รังไข่เกลี้ยง ผลเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5 เซนติเมตร จะงอยยาว 1.5-3 เซนติเมตร

การกระจายพันธุ์

พบที่อินเดีย พม่า และมาเลเซีย ในไทยพบกระจายห่างๆ ทุกภาค พบมากทางภาคตะวันตก เชียงใต้

สภาพนิเวศวิทยา

ขึ้นตามป่าเบญจพรรณและป่าดิบแล้ง ความสูงถึงประมาณ 800 เมตร เป็นไม้ประดับหรือขึ้นเป็นวัชพืช คล้ายสร้อยอินทนิล (*T. grandiflora*) ที่ใบจักเป็นพู และช่อดอกจะยาวกว่า

การใช้ประโยชน์

รางจืดเป็นสมุนไพรพื้นบ้าน ที่สามารถช่วยแก้พิษ หรือถอนพิษ จากสารอันตรายต่างๆ รวมถึง จากสัตว์ที่มีพิษได้ดี เช่น ปลาปักเป้า หรือ แมงดาทะเล เป็นต้น สมุนไพรรางจืดนี้ ได้ขนานนามว่า “ราชาแห่งการ ถอนพิษ” และยังเป็นสมุนไพร ที่กระทรวงสาธารณสุขรณรงค์ให้เกษตรกรปลูกกันเป็นจำนวนมากอีกด้วย